

Sosnowiecki sport i rekreacja

Sosnowiec to miasto sportowych tradycji. Sportowcy ze stolicy Zagłębia przez lata sięgali po najwyższe trofea w kraju, jak i zagranicą. Pierwsze kluby futbolowe i towarzystwa sportowe powstały w Zagłębiu Dąbrowskim na początku XX wieku. Szczególne położenie Zagłębia w najdalej na południowy zachód wysuniętym obszarze Królestwa Polskiego, na styku trzech zaborów, sprzyjało bez wątpienia przenikaniu idei oraz struktur organizacyjnych, wiążących się z ruchem sportowym oraz dojrzewaniem procesów w zakresie tworzenia klubów sportowych. Pierwszy klub sportowy w Sosnowcu powstał w 1906 r. przy hucie Milowice. Działał on przez pierwsze lata nielegalnie. W 1908 r. doszło do zatwierdzenia statutu klubu, który przyjął nazwę Towarzystwa Sportowego „Union” (jako filia petersburskiego „Unionu”). W latach 1908 – 1914 działały w TS „Union” trzy sekcje: piłki nożnej, cyklistów i kręglarska. Członkowie sekcji cyklistów mieli do dyspozycji własny tor betonowy o obwodzie ok. 200 m w Milowicach. Pod koniec I wojny światowej na terenie Sosnowca powstawały nowe organizacje sportowe. W listopadzie 1917 r. utworzono Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe „Świt” (istniało ono dotąd pod nazwą Zjednoczenia Młodzieży Polskiej) posiadające sekcję sceniczną, chóralską, kulturalno-oświatową i sportową (piłkarską). Jeden z największych tenorów wszechczasów Jan Kiepura, wraz z swoim bratem „Ladisem” (także znanym śpiewakiem) należeli do sekcji futbolowej tego towarzystwa. Rozwijali oni swoje sportowe talenty w Zagłębiowskiej Drużynie Harcerskiej „Błękitna Dwójka” w gimnazjum S. Staszica w Sosnowcu. Po wielu zmianach organizacyjnych największy klub piłkarski w regionie od 1962 r. nosi nazwę Zagłębie Sosnowiec. Jeszcze jako Stal Sosnowiec w pierwszym sezonie w I lidze (1954/55) w decydującym o mistrzostwie Polski meczu z Legią Warszawa padł remis, a zwycięstwo Stali dałoby jej tytuł mistrza kraju. W swej historii przez 36 sezonów Zagłębie występowało w najwyższej klasie rozgrywkowej i osiągnęło wiele sukcesów, m.in. czterokrotne wicemistrzostwo Polski, czterokrotny zdobywca Pucharu Polski, piłkarze Józef Gałeczka, Andrzej Jarosik (2x) i Włodzimierz Mazur byli królami strzelców ekstraklasy, 19 zawodników reprezentowało Polskę (oprócz w.w. to m.in. Wojciech Rudy, Jan Urban, Roman Bazan). Od 1956 roku Zagłębie rozgrywało swoje mecze na Stadionie Ludowym w Sosnowcu, na tym obiekcie osiągnęło największe sukcesy. Obecnie występuje w Betclie 2 lidze.

Znacznie większe osiągnięcia piłkarskie osiągnęły panie. W 1974 r. powstała sekcja piłki nożnej kobiet w KKS „Czarni” Sosnowiec, którego początki sięgają 1924 r. Współzałożycielką sekcji i kierowniczką drużyny Czarnych była Irena Półtorak, późniejsza trenerka reprezentacji i działaczka sportowa. Zawodniczki Czarnych Sosnowiec (obecna nazwa oficjalna to KKS Czarni Antrans) aż 13-krotnie były Mistrzyniami Polski i tyleż razy zdobywały Puchar Polski Kobiet, a także 12x Mistrzostwo Polski kobiet w halowej piłce nożnej pięcioosobowej. Mecze Czarnych odbywają się na stadionie imienia Jana Ciszewskiego, sosnowiczanki, świetnego komentatora piłki nożnej i żużla.

W historii sosnowieckiego sportu poczesne miejsce zajmuje siatkówka kobiet i mężczyzn uprawiana w GKS „Płomień” Milowice. W jego barwach występowało m.in. 9 reprezentantek Polski i 11 reprezentantów kraju, 4 siatkarki (Ryszard Bosek, Wiesław Gawłowski, Włodzimierz Sadalski i Zbigniew Zarzycki) zdobyło dla Polski mistrzostwo olimpijskie w Montrealu (1976 r.) oraz mistrzostwo świata. Płomień był do niedawna jedynym polskim zdobywcą Pucharu Europy Mistrzów Krajowych –

(poprzednika obecnej Ligi Mistrzów). Drużyna żeńska pięciokrotnie była Mistrzem Polski, a zespół męski trzykrotnie (w tym ostatni tytuł po fuzji z Górnikiem Kazimierz jako GKS Kazimierz Płomień Sosnowiec). Oprócz siatkówki w klubie istniały inne sekcje, w tym sekcja turystyki motorowej, z której wywodzą się niektórzy członkowie Automobilklubu Mysłowickiego (!).

Początki sosnowieckiego hokeja na lodzie to lata trzydzieste ub. wieku. Pierwszym klubem z sekcją hokejową było Sosnowieckie Towarzystwo Sportowe „Unia”. Początkowo zawodnikami byli uczniowie szkół średnich, a po II wojnie św. większość stanowili piłkarze, którzy dla podtrzymania formy w okresie zimowym trenowali hokej. Od 1962 r. hokeiści występują pod szyldem Zagłębia Sosnowiec. Dla rozwoju i sukcesów krajowych klubu przyczyniło się wybudowanie w 1966 r. Stadionu Zimowego oraz jego rozbudowa i zadaszenie w 1968 r. (stał się trzecim w Polsce takim obiektem). Hokeiści pięciokrotnie zdobywali tytuł Mistrzów Polski, dziesięciokrotnie zawodnicy Zagłębia zostawali „królami strzelców”, występowali w reprezentacji narodowej. Najbardziej znane nazwiska to Wiesław Jobczyk, Henryk Pytel, Andrzej Zabawa, Leszek Tokarz, Piotr Zdunek.

Sosnowiecka koszykówka męska ma swe początki również w latach trzydziestych XX w, i również w STS „Unia”. Największe sukcesy odnosiła w barwach Zagłębia Sosnowiec w latach 80-tych ub. w. – dwukrotne Mistrzostwo Polski i 1x Puchar Polski pod wodzą Tomasza Służałka – sosnowiczana. Mecze koszykarzy były rozgrywane w Hali przy ul. Żeromskiego. Wybitnymi zawodnikami byli m.in. Dariusz Szczubiał, Justyn Węglorz, Henryk Wardach, Włodzimierz Środa, Kent Washington.

GKS Zagłębie Sosnowiec miało także sekcję szermierczą, której najwybitniejszym przedstawicielem był Rafał Sznajder – później występujący w barwach MOSiR Sosnowiec. Był reprezentantem Polski - czterokrotnym medalistą mistrzostw świata, trzykrotnym medalistą mistrzostw Europy, trzykrotnie był olimpijczykiem. Po zakończeniu kariery zawodniczej był sędzią międzynarodowym i działaczem. Współtworzył Towarzystwo Miłośników Szermierki Zagłębie - klub szermierczy, który powstał w 2005 roku. W bieżącym roku Towarzystwo zorganizowało po raz ósmy Memoriał im. Rafała Sznajdera – turniej w szabli dziewcząt i chłopców.

Największe sukcesy w przytoczonych dziedzinach sportu na szczeblu krajowym i międzynarodowym zagłębiowscy sportowcy osiągnęli w czasie, gdy Zagłębie oraz Płomień funkcjonowały pod egidą kopalń Dąbrowskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego. Wtedy też wybudowano wiele obiektów sportowych. Obecnie miasto w najwyższej klasie rozgrywkowej reprezentują drużyny: hokeiści Zagłębia Sosnowiec, koszykarki MB Zagłębia Sosnowiec oraz piłkarki nożne KKS Czarni Antrans Sosnowiec.

Po zmianach społeczno-politycznych w Polsce miasto przejęło od części upadających przedsiębiorstw obiekty sportowe. Do sprawnego zarządzania tym procesem wskazano Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, jednocześnie przesuwając priorytet ze sportu wyczynowego na popularny i rekreację. Obecnie w Sosnowcu działa kilkadziesiąt klubów i stowarzyszeń sportowych, których bazę stanowi wiele obiektów, większością z nich zarządza MOSiR. Są to hale sportowe, boiska piłkarskie, pływalnie, korty tenisowe i in.

Szczególnym obiektem pozostającym w gestii MOSiR jest Kompleks Rekreacyjno-Sportowy „Górka Środulska”. Jest to sztucznie zbudowany stok z odpadów pogórnich i piasku (ok. 1 mln m³). Wykonawcą była Kopalnia Piasku Podszadzowego „Maczki-Bór” w ramach kompensaty zaległości finansowych wobec miejskiej kasy. Rzędna szczytu to 319,4 m n.p.m., rzędna platformy hamującej 273 m n.p.m. Na stoku znajdują się trzy trasy narciarskie o długości 150-450 m wyposażone w wyciągi orczykowe. Kompleks jest wykorzystywany nie tylko zimą, organizowane są biegi przełajowe, zawody kolarzy górskich oraz plenerowe imprezy kulturalno-rozrywkowe. Stanowi dobry punkt widokowy, a ze względu na usytuowanie w Parku Środulskim jest miejscem wypoczynku na świeżym powietrzu.

W sąsiedztwie z Górką Środulską powstał najnowszy kompleks sportowy w Sosnowcu - Zagłębiowski Park Sportowy. Jest to unikatowy w skali kraju zespół 3 obiektów skupionych w jednym

miejscu na powierzchni 15 ha. Są to: stadion piłkarski (11600 miejsc dla kibiców), hala sportowa (3050 miejsc) i lodowisko (2545 miejsc).

Inwestycja została zrealizowana w 47 miesięcy, a koszt budowy to prawie 250 mln zł. Umowa sponsorska między miastem a ArcelorMittal Poland (koncern hutniczy) została zawarta w 2022 r. i dlatego oficjalna nazwa kompleksu to ArcelorMittal Park.

Opracowano na podstawie publikacji książkowych i internetowych